Skuodo rajono savivaldybės administracija
Gauta
2013-10-08 Nr. K3-2777
Gerb. S. Skaraičiui
Vykdyti. Inspektorius
Tarybos narius
2013-10-09

SKUODO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Biudžetinė įstaiga. LT-98112 Skuodas, Vilniaus g. 13, tel. (8~440) 455 61, faks. (8~440) 739 84,
el. paštas kristina.nikartiene@skuodas.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188687730.

Skuodo rajono savivaldybės merui

2013-10-08 Nr. KADV1-66

Gerb. L. Piekuvienė
Įvykdyta
2013 10 14

DĖL AUDITO ATASKAITOS PATEIKIMO

Vadovaudamasi Skuodo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veiklos nuostatų (patvirtintų Savivaldybės tarybos 2008 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. T9-247) 13.10 punktu, teikiu ataskaitą dėl Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos veiklos vertinimo.

PRIDEDAMA. 18 lapų.

Kontrolės ir audito tarnybos kontrolierė Kristina Nikartienė

Išsiųsta tarybos nariams.

Tikra
Kanceliarijos skyriaus vedėja
Zita Piekuvienė
2013 m. spalio 14 d.

SKUODO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA DĖL SKUODO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS VEIKLOS VERTINIMO

2013 m. spalio 8 d. Nr. KADV3-11
Skuodas

Auditas atliktas vykdant Skuodo rajono savivaldybės tarybos
2013 m. vasario 28 d. sprendimą Nr. T9-44 ir
Savivaldybės kontrolieriaus
2013 m. rugpjūčio 22 d. pavedimą Nr. KA1-7

Auditą atliko
Savivaldybės kontrolierė
Kristina Nikartienė

Auditas pradėtas 2013-08-22
Auditas baigtas 2013-10-04

TURINYS

1. SANTRAUKA.....3
1.1. Išvados.....3
1.2. Rekomendacijos.....4
2. ĮŽANGA.....4
2.1. Veiklos apžvalga.....4
3. AUDITO REZULTATAI.....5
3.1. Išankstinis tyrimas.....5
3.2. Veiklos problemos.....11
3.3. Pagrindinis tyrimas.....11

1. SANTRAUKA

2013 m. rugpjūčio 22 d.–spalio 4 d. laikotarpiu buvo atliktas Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos veiklos auditas.

Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos (toliau – Biblioteka) veiklos auditas atliktas vykdant Skuodo rajono savivaldybės tarybos 2013 m. vasario 28 d. sprendimo Nr. T9-44 „Dėl Skuodo rajono savivaldybės tarybos kontrolės komiteto 2013 m. veiklos programos patvirtinimo“ 2 punktą ir Skuodo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos kontrolieriaus 2013 m. rugpjūčio 22 d. pavedimą Nr. KA1-7. Auditą atliko Skuodo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos kontrolierė Kristina Nikartienė.

Bibliotekos veiklos audito procesas buvo pradėtas atliekant išankstinį tyrimą. Išankstinio tyrimo metu buvo vertinta Bibliotekos vidaus kontrolė ir atlikta pagrindinių vidaus kontrolės sistemos komponentų analizė, vertinta Bibliotekos veikla ir finansavimas 2011–2013 metų laikotarpiu. Buvo analizuoti teisės aktai, reglamentuojantys Bibliotekos veiklą, analizuoti Bibliotekos vidaus dokumentai: planai, ataskaitos, tvarkos. Didžiausias dėmesys buvo skirtas Bibliotekos kaimo filialų veiklos analizei. Atliekant išankstinį tyrimą buvo nustatytos Bibliotekos veikos problemos ekonomiškumo, efektyvumo bei rezultatyvumo požiūriu.

Ekonomiškumo požiūriu siekta atsakyti į klausimą „Ar pasirinkti geriausiai tinkantys ir mažiausiai kainuojantys ištekliai Bibliotekos tikslui – organizuoti Savivaldybės teritorijos gyventojų bibliotekinį ir informacinį aptarnavimą – įgyvendinti?“

Gyventojų skaičius Skuodo rajone mažėja, mažėja ir mokinių skaičius mokyklose. Lenkimų miestelyje, Aleksandrijos ir Šačių kaimuose veikia Viešosios bibliotekos filialai ir pagrindinių mokyklų bibliotekos. Būtina įvertinti bibliotekinio ir informacinio aptarnavimo kaštus kaimo vietovėse.

Efektyvumo požiūriu buvo siekta atsakyti į klausimą „Ar pasiektas geriausias santykis tarp suteiktų paslaugų ir joms panaudotų išteklių?“

Nepasiektas geriausias santykis tarp suteiktų paslaugų ir panaudotų išteklių, nes mažėjant Bibliotekos lankytojų, vartotojų, spaudinių išdavimo bei renginių skaičiui, lėšų poreikis nemažėja.

Rezultatyvumo požiūriu buvo siekta atsakyti į klausimą „Ar įvykdomi Bibliotekos planai? Ar pasiekti tikslai?“

Bibliotekos planai yra neįvykdomi. Darytina prielaida, kad Bibliotekos planai rengiami netinkamai. Planuojami per aukšti, neįgyvendinami rodikliai.

Atsižvelgiant į nustatytas problemas, buvo nuspręsta atlikti Bibliotekos veiklos pagrindinį tyrimą (auditą). Atsižvelgiant į Savivaldybės tarybos narių pastebėjimus bei išankstinio tyrimo rezultatus, nustatyta audito problema: **neefektyvi Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos kaimo filialų veikla.**

Audito tikslas – pateikti rekomendacijas dėl Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos kaimo filialų veiklos efektyvumo užtikrinimo.

1.1. Išvados

Įvertinus Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos Lenkimų, Aleksandrijos ir Šačių filialų veiklos apimtis ir atsižvelgus į tai, kad minėtose teritorijose taip pat veikia atskiros mokyklos bibliotekos, galima teigti, kad bibliotekinis ir informacinis aptarnavimas Lenkimų miestelyje bei Aleksandrijos ir Šačių kaimuose yra neefektyvus. Teisiškai ir techniškai palankiausia perkelti mokyklų knygų fondus į Viešosios bibliotekos filialų patalpas ir perduoti Viešajai bibliotekai mokyklų aptarnavimo knygomis, vadovėliais funkciją. Lenkimų miestelyje, Aleksandrijos ir Šačių kaimuose Viešosios bibliotekos filialai įsikūrę seniūnijų patalpose, pačiuose gyvenviečių centruose. Visos patalpos yra suremontuotos (Šačių remontuojamos šiuo metu), jose yra pakankamai vietos sutalpinti ir mokyklų bibliotekų knygų fondus. Panaikinus mokyklų bibliotekas, sutaupytos mokinio

krepšelio lėšos (Lenkimuose – 13 662 Lt, Aleksandrijoje – 17 833 Lt, Šatėse – 17 258 Lt per metus) galėtų būti panaudotos kitoms svarbioms mokymo reikmėms tenkinti.

Išanalizavus Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos kaimo filialų veiklos apimtis tose vietovėse, kur nėra ugdymo įstaigos (Daukšiuose veikia Lenkimų Simono Daukanto pagrindinės mokyklos Daukšių pagrindinio ugdymo skyrius), galimas dvejopas vertinimas:

vertinant kiekybiškai, Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos kaimo filialų veikla nėra rezultatyvi ir efektyvi dėl mažo gyventojų skaičiaus kaimuose, dėl vis mažėjančio Bibliotekos vartotojų skaičiaus. Net dešimties iš dvylikos filialų aptarnaujamos teritorijos gyventojų skaičius yra mažesnis nei 700 gyventojų, kai pagal LR Bibliotekų įstatymą (Žin., Nr. 1995, Nr. 51-1245; 2000, Nr. 43-1223), vienas bibliotekos filialas paprastai steigiamas vidutiniškai 700–800 gyventojų. Panaikinus vieną ar kitą Bibliotekos kaimo filialą, būtų sutaupytos Savivaldybės biudžeto lėšos, kurios skiriamos bibliotekininko darbo užmokesčiui, patalpų šildymui, knygų fondo atnaujinimui;

vertinant kokybiškai, kai kaime nėra mokyklos, Biblioteka yra ta vieta, kur puoselėjama kultūra, skleidžiama informacija, kur kiekvienas gali pasinaudoti kompiuteriu su interneto prieiga, praleisti laisvalaikį, dalyvauti įvairiuose renginiuose ir užsiėmimuose. Naudojimasis visomis paslaugomis yra nemokamas ir prieinamas kiekvienam.

Daugiau informacijos skyriuje „Pagrindinis tyrimas“.

1.2. Rekomendacijos

Skuodo rajono savivaldybės tarybai rekomenduojama:

1. Su Lenkimų Simono Daukanto, Aleksandrijos bei Šačių pagrindinių mokyklų vadovais aptarti mokyklos bibliotekų uždarymą ir aptarnavimo perdavimą Skuodo savivaldybės viešajai bibliotekai.

2. Svarstyti galimybę sumažinti Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos struktūrinių padalinių – filialų skaičių ir keisti jų išdėstymą.

2. ĮŽANGA

2.1. Veiklos apžvalga

Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos veiklos auditas atliktas vykdant Skuodo rajono savivaldybės tarybos 2013 m. vasario 28 d. sprendimo Nr. T9-44 „Dėl Skuodo rajono savivaldybės tarybos kontrolės komiteto 2013 m. veiklos programos patvirtinimo“ 2 punktą ir Skuodo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos kontrolieriaus 2013 m. rugpjūčio 22 d. pavedimą Nr. KA1-7. Auditą atliko Skuodo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos kontrolierė Kristina Nikartienė.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus[1].

Audituojamas subjektas – Skuodo savivaldybės viešoji biblioteka, adresas Birutės g. 8, Skuodas, kodas 188205155.

Audito tikslas – pateikti rekomendacijas dėl Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos kaimo filialų veiklos efektyvumo užtikrinimo.

Vertinta Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos veikla 2011–2013 metų laikotarpiu. Audito metu naudoti šie duomenų rinkimo ir vertinimo metodai: pokalbis, dokumentų peržiūra, skaičiavimas, palyginamoji analizė, aprašomoji statistika, situacijos analizė.

Skuodo savivaldybės viešoji biblioteka (toliau – Biblioteka) yra biudžetinė įstaiga. Jos steigėja yra Skuodo rajono savivaldybė. Biblioteka turi struktūrinius padalinius – filialus. Skuodo rajono savivaldybės taryba 2009 m. lapkričio 26 d. sprendimu Nr. T9-222 „Dėl Skuodo rajono

[1] Valstybinio audito reikalavimai patvirtinti Valstybės kontrolieriaus 2004-01-20 įsakymu Nr. V-12 (su vėlesniais pakeitimais).

savivaldybės tarybos 2008 m. sausio 31 d. sprendimo Nr. T9-9 „Dėl Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos struktūrinių padalinių – filialų ir pareigybių skaičiaus juose patvirtinimo“ 1 punkto pakeitimo“ patvirtino Bibliotekos struktūrinių padalinių – filialų skaičių ir jų išdėstymą. Skuodo rajone veikia 18 Bibliotekos kaimo filialų.

Bibliotekos veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Konstitucija, Civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos įstatymai, Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, kiti teisės aktai, rajono savivaldybės Tarybos sprendimai, rajono savivaldybės mero potvarkiai, rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymai bei Bibliotekos nuostatai.

Bibliotekos tikslas – organizuoti savivaldybės teritorijos gyventojų bibliotekinį ir informacinį aptarnavimą. Bibliotekos veikla grindžiama bendražmogiškomis vertybėmis bei tautos tradicijomis ir privalo tenkinti visų savivaldybės teritorijos gyventojų, nepriklausomai nuo jų tautybės, politinių pažiūrų, amžiaus ir tikybos, profesijos ir kitų požymių, informacinius, kultūrinius bei savišvietos poreikius.

Bibliotekos uždaviniai:

- formuoti universalų dokumentų fondą, atitinkantį Skuodo rajono istorines tradicijas, ekonominę ir kultūrinę plėtrą, demografinę situaciją, gyventojų poreikius;
- kaupti kraštotyros dokumentų fondą;
- tvarkyti, sisteminti ir saugoti dokumentų fondus pagal Bibliotekos fondo apsaugos nuostatus bei kitus Lietuvos Respublikos teisės aktus;
- teikti vartotojams bibliotekines, informacines paslaugas, sudaryti sąlygas naudotis internetu;
- modernizuoti Biblioteką ir jos filialus, diegti naujas technologijas;
- vykdyti Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) ir Mokyklų bibliotekinės informacinės sistemos (MOBIS) programų diegimą, priežiūrą, finansavimą Viešojoje bibliotekoje, Bibliotekos filialuose ir mokyklų bibliotekose;
- dalyvauti įvairiose programose, projektuose, organizuoti su Bibliotekos veikla susijusius kultūrinius, švietėjiškus renginius;
- bendradarbiauti su Lietuvos Respublikos ir užsienio šalių bibliotekomis;
- teikti metodinę paramą kitoms savivaldybės teritorijoje esančioms bibliotekoms;
- organizuoti gyventojų informacinį ir bibliotekinį aptarnavimą;
- organizuoti mokymo įstaigų aprūpinimą vadovėliais, mokymo priemonėmis.

Bibliotekos lėšas sudaro: savivaldybės biudžeto lėšos, valstybės biudžeto lėšos, lėšos, skirtos tikslinėms programoms vykdyti, lėšos, gautos už Bibliotekos teikiamas mokamas paslaugas, fizinių ir juridinių asmenų parama, labdara ir aukos, lėšos, gautos iš įvairių tarptautinių ir nacionalinių fondų, kitos teisėtai įgytos lėšos.

Bibliotekos teikiamų mokamų paslaugų sąrašą ir įkainius patvirtino Savivaldybės taryba 2012 m. gruodžio 20 d. sprendimu „Dėl Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos mokamų paslaugų įkainių patvirtinimo“ Nr. T9-273. Paslaugų įkainiai galioja ir viešosios bibliotekos filialuose.

Už mokamas paslaugas Biblioteka 2012 m. gavo **3,8** tūkst. Lt, 2011 m. – **3,9** tūkst. Lt. Šios lėšos panaudojamos spaudai, knygoms įsigyti.

Biblioteka nuolat rengia ir įgyvendina įvairius projektus bei dalyvauja kitų įgyvendinamuose projektuose.

3. AUDITO REZULTATAI

3.1. Išankstinis tyrimas

Bibliotekos veiklos audito procesas buvo pradėtas atliekant išankstinį tyrimą. Išankstinio tyrimo metu buvo vertinta Bibliotekos vidaus kontrolė ir atlikta pagrindinių vidaus kontrolės sistemos komponentų analizė. Bibliotekos vadovybei buvo pateiktas klausimynas ir

paprašyta atsakyti į klausimus, susijusius su vidaus kontrole. Įvertinus užpildyto klausimyno duomenis, galima teigti, kad Bibliotekos vidaus kontrolė, susijusi su veiklos ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo užtikrinimu rodo, kad siekiant užtikrinti reikiamą vidaus kontrolę, Bibliotekoje vyksta nenutrūkstami procesai: kontrolės aplinkos kūrimas, rizikos vertinimas, kontrolės veiksmai ir stebėsena.

Pagrindinių vidaus kontrolės sistemos komponentų analizės rezultatai pateikti žemiau esančioje 1 lentelėje.

1 lentelė. Pagrindinių vidaus kontrolės sistemos komponentų analizė

Kontrolės aplinka	Rizikos vertinimas	Kontrolės veiksmai	Informacinė sistema ir stebėsena	Kontrolės stebėsena
Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos „Vidaus darbo tvarkos taisyklių“ IV dalyje nurodomi bendri vidaus tvarkos reikalavimai, kurie apibrėžia dalį etikos normų darbe. Biblioteka taip pat turi ir vadovaujasi „Etikos Skuodo savivaldybės viešojoje bibliotekoje taisyklėmis“. Interesų konfliktų išvengiama tinkamai paskirsčius pareigas. Kiekvienas bibliotekos darbuotojas turi savo pareigybės aprašymą, kuriuo vadovaujasi atlikdamas savo pareigas darbe. Nuolat tobulinama organizacinė struktūra. Kiekvienas bibliotekos skyrius ir kiekvienas filialas rengia metinius veiklos planus, veiklos ataskaitas. Atsiskaitoma steigėjui bei Lietuvos nacionalinei Martyno Mažvydo bibliotekai.	Vadovaujamasi „Vidaus kontrolės ir rizikos valdymo Skuodo savivaldybės viešojoje bibliotekoje taisyklėmis“.	Aiški, interesų konfliktų išvengti padedanti organizacinė struktūra; aiškus personalo atsakomybės apibrėžimas (pareigybiniai nuostatai, visiškos materialinės atsakomybės sutartys, įgaliojimai); griežtas etikos taisyklių darbe laikymasis, nuolatinis darbuotojų kvalifikacijos kėlimas. Atliekami neplaniniai patikrinimai, kurių metu lankomasi skyriuose, filialuose, tikrinama, kaip vykdoma veikla skyriuose, filialuose, ar laikomasi bibliotekos politikos. Tiek skyrių, tiek filialų veiklą tikrina, kontroliuoja direktoriaus pavaduotojas ir bibliotekos direktorius. Atestacijos, kuri yra vykdoma kas trejus metus, metu yra tikrinamas bibliotekininkų kvalifikacijos atitikimas jų užimamoms pareigoms. Analizuojami veiklos planai, ataskaitos.	Bibliotekoje naudojamasi Lietuvos integralia bibliotekų informacine sistema (LIBIS). Ši sistema apima visą biblioteką. Už šios sistemos priežiūrą ir kontrolę yra atsakinga nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Skuodo savivaldybės viešoji biblioteka negali vykdyti šios sistemos kontrolės. Biblioteka yra atsakinga už šios sistemos saugą rajone. Biblioteka vadovaujasi „Lietuvos integralios bibliotekų informacijos Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos lokalios informacinės sistemos duomenų saugos nuostatais“.	Remiantis pareigybės aprašymu yra tikrinama, kaip darbuotojas vykdo pavestas užduotis. Tikrinimą ir kontrolę atlieka už tai atsakingi asmenys: vidaus kontrolės sistemos stebėseną atlieka skyrių vedėjai, kurie yra atsakingi už konkretaus bibliotekos skyriaus veiklą, ir metodininkas, kuris yra atsakingas už filialų veiklą. Tiek skyrių vadovai, tiek metodininkas privalo teikti pasiūlymus dėl (skyrių, filialų) veiklos tobulinimo ir pan. Į vidaus kontrolės sistemos stebėsenos procesą yra įtrauktas visas bibliotekos personalas. Reguliariai yra rengiami darbuotojų ir administracijos susirinkimai, kurių metu yra aptariamos problemos, su kuriomis susiduria filialai ir skyriai. Kolegialiai yra ieškoma būdų, kaip tas problemas spręsti. Reguliariai vyksta ir skyrių vedėjų susirinkimai-pasitarimai. Išorinę bibliotekos veiklos stebėseną atlieka ir piliečiai: bibliotekoje yra nustatyta tvarka, pagal kurią visi norintys gali pateikti savo pastebėjimus, siūlymus ar skundus, susijusius su bibliotekos veikla ar konkrečiu darbuotoju.

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bibliotekos vadovybės užpildytos anketos duomenis

Taip pat išankstinio tyrimo metu vertinta Bibliotekos veikla 2011–2013 metų laikotarpiu. Buvo analizuoti teisės aktai, reglamentuojantys Bibliotekos veiklą, analizuoti Bibliotekos vidaus dokumentai: planai, ataskaitos, tvarkos. Buvo analizuojamas Bibliotekai skiriamas finansavimas. Didžiausias dėmesys buvo skirtas Bibliotekos kaimo filialų veiklos analizei.

Skuodo rajono savivaldybės taryba 2009 m. lapkričio 26 d. sprendimu Nr. T9-222 „Dėl Skuodo rajono savivaldybės tarybos 2008 m. sausio 31 d. sprendimo Nr. T9-9 „Dėl Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos struktūrinių padalinių – filialų ir pareigybių skaičiaus juose patvirtinimo“ 1 punkto pakeitimo“ patvirtino Bibliotekos struktūrinių padalinių – filialų skaičių ir jų išdėstymą. Skuodo rajone veikia 18 Bibliotekos kaimo filialų.

Žemiau esančioje lentelėje pateikti duomenys apie Bibliotekos kaimo filialų skaičių bei mokyklos bibliotekų skaičių tose vietovėse.

2 lentelė. Bibliotekos kaimo filialų ir mokyklos bibliotekų ir darbuotojų jose palyginimas

Eil. Nr.	Vietovės pavadinimas	Filialų skaičius, vnt.	Viešosios bibliotekos filialų			Mokyklos bibliotekų skaičius, vnt.	Mokyklos bibliotekų		
			Patalpos	Darbuotojų skaičius, vnt.	Etatų skaičius, vnt.		Vieta	Darbuotojų skaičius, vnt.	Etatų skaičius, vnt.
	Aleksandrijos kaimas	1	seniūnijos	1	1	1	Aleksandrijos pagrindinė m-kla	1	0,75
2.	Barstyčių miestelis	1	seniūnijos	1	1	1	Barstyčių vidurinė m-kla	1	1
3.	Daukšių kaimas	1	buvusio darželio	1	1				
4.	D. Rūšupių kaimas	1	buvusios mokyklos	1	0,75				
5.	Gėsalų kaimas	1	buvusios mokyklos	1	0,5				
6.	Ylakių miestelis	1	seniūnijos	2	1,5	1	Ylakių gimnazija	2	1,5
7.	Kaukolikų kaimas	1	buvusios mokyklos	1	1				
8.	Lenkimų miestelis	1	seniūnijos	1	1	1	Lenkimų pagrindinė m-kla	1	0,75
9.	Luknių kaimas	1	buvusios mokyklos	1	0,5				
10.	Mosėdžio miestelis	1	seniūnijos	1	1	1	Mosėdžio gimnazija	2	1,5
11.	Nausėdų kaimas	1	buvusios mokyklos	1	0,5				
12.	Notėnų kaimas	1	mokyklos	1	1				
13.	Pašilės kaimas	1	buvusios mokyklos	1	1				
14.	Rukų kaimas	1	buvusios mokyklos	1	0,5				
	Šačių kaimas	1	seniūnijos	1	1	1	Šačių pagrindinė m-kla	1	0,75
16.	Šauklių kaimas	1	buvusios mokyklos	1	0,75				
17.	Šliktinės kaimas	1	buvusio darželio	1	0,5				
18.	Vižančių kaimas	1	buvusios mokyklos	1	1				
	Iš viso	**18**		**19**	**15,5**	**7**		**9**	**6,75**

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bibliotekos veiklos ataskaitų duomenis

Iš lentelės duomenų matome, kad Lenkimų miestelyje, Aleksandrijos ir Šačių kaimuose veikia Bibliotekos filialai ir pagrindinių mokyklų bibliotekos. Siekiant užtikrinti efektyvesnę bibliotekų veiklą kaimo vietovėse, yra galimybė sujungti bibliotekas. Pagal Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą (Žin., Nr. 1995, Nr. 51-1245; 2000, Nr. 43-1223), Savivaldybės viešoji biblioteka Savivaldybės tarybos sprendimu gali aptarnauti kaimo pradinę ar pagrindinę mokyklą. Tokiu atveju Savivaldybės viešoji biblioteka ir mokykla turėtų sudaryti jungtinės veiklos (asociacijos) sutartį. Apžvelgiant į dabartinę situaciją, reikia paminėti, kad ir šiuo metu Biblioteka aprūpina mokyklos bibliotekas knygomis ir spauda.

Žemiau esančioje 3 lentelėje pateikti duomenys apie Bibliotekos kaimo filialų aptarnaujamų gyvenviečių gyventojų skaičių, apie vartotojų skaičių kaimo filialuose ir apie mokinių skaičių kaimo mokyklose 2011 ir 2012 metais.

3 lentelė. Bibliotekos kaimo filialų veiklos rezultatų 2011-2012 metais palyginimas

Fil. Nr.	Filialo pavadinimas	Aptarnaujamos gyvenvietės gyventojų skaičius, vnt.			Vartotojų skaičius			Informacija apie mokyklas			
		2011 m.	2012 m.	Skirtumas	2011 m.	2012 m.	Skirtumas	Mokyklos pavadinimas	Mokinių skaičius 2011 m.	2012 m.	Skirtumas
1.	Aleksandrijos		722		209	207	-2	Aleksandrijos pagrindinė m-kla	120	98	-22
2.	Barstyčių		1 100		300	274	-26	Barstyčių vidurinė m-kla	212	195	-17
3.	Daukšių		804		196	192	-4				
4.	D. Rūšupių		1 465		163	160	-3				
5.	Gėsalų		344		98	100	+2				
6.	Ylakių		1 732		567	531	-36	Ylakių gimnazija	455	452	-3
7.	Kaukolikų		570		117	116	-1				
8.	Lenkimų		1 065		215	228	+13	Lenkimų pagrindinė m-kla	96	96	0
9.	Luknių		615		127	122	-5				
10.	Mosėdžio		2 021		403	420	+17	Mosėdžio gimnazija	479	448	-31
11.	Nausėdų		521		140	113	-27				
12.	Notėnų		438		151	158	+7				
13.	Pašilės		635		170	167	-3				
14.	Rukų		560		76	78	+2				
15.	Šačių		727		260	250	-10	Šačių pagrindinė m-kla	108	89	-19
16.	Šauklių		603		215	141	-74				
17.	Šliktinės		656		121	115	-6				
18.	Vižančių		551		145	103	-42				
	Iš viso	**15 675**	**15 129**	**-546**	**3 673**	**3 475**	**-198**		**1 470**	**1 378**	**-92**

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bibliotekos veiklos ataskaitų duomenis

Iš lentelės duomenų matome, kad 2012 metais Skuodo rajono kaimiškosiose vietovėse gyventojų skaičius sumažėjo **546** gyventojais, lyginant su 2011 metais. Vartotojų skaičius Bibliotekos kaimo filialuose taip pat sumažėjo **198** vartotojais.

Taip pat matomas ir mokinių skaičiaus mažėjimas kaimo mokyklose: 2012 metais mokyklose mokėsi **92** mokiniais mažiau nei 2011 metais. Vadinasi, kad ir mokyklų bibliotekomis naudojosi mažiau mokinių.

4 lentelė. Bibliotekos kaimo filialų vartotojų apsilankymų ir knygų išdavimo rodiklių 2011–2012 m. palyginimas

Fil. Nr.	Filialo pavadinimas	Apsilankymų skaičius			Išdavimas		
		2011 m.	2012 m.	Skirtumas	2011 m.	2012 m.	Skirtumas
1.	Aleksandrijos	3 970	3 017	-953	8 392	6 908	-1 484
2.	Barstyčių	6 102	5 902	-200	7 822	6 408	-1 414
3.	Daukšių	5 714	3 830	-1 884	8 587	8 100	-487
4.	D. Rūšupių	2 867	2 853	-14	6 313	6 531	+218
5.	Gėsalų	1 809	1 743	-66	2 753	3 009	+256
6.	Ylakių	13 943	11 105	-2 838	12 566	17 120	+4 554
7.	Kaukolikų	2 023	1 527	-496	2 425	2 558	+133
8.	Lenkimų	3 206	3 595	+389	10 409	11 282	+873
9.	Luknių	1 985	2 466	+481	3 140	3 108	-32
10.	Mosėdžio	4 453	6 247	+1794	7 548	8 438	+890
11.	Nausėdų	1 542	1 873	+331	4 208	4 561	+353
12.	Notėnų	3 270	2 652	-618	6 794	6 134	-660
13.	Pašilės	4 551	4 050	-501	5 244	5 033	-211
14.	Rukų	954	747	-207	1 957	1 476	-481
15.	Šačių	2 720	2 616	-104	9 677	9 753	+76
16.	Šauklių	2 619	2 262	-357	5 076	4 104	-972
17.	Šliktinės	3 578	3 476	-102	5 596	5 157	-439
18.	Vižančių	2 048	1 427	-621	3 500	2 956	-544
	Iš viso	**67 354**	**61 388**	**-5 966**	**112 007**	**112 636**	**+629**

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bibliotekos veiklos ataskaitų duomenis

Palyginus vartotojų apsilankymų skaičių Bibliotekos kaimo filialuose 2012 ir 2011 metais, matome, kad 2012 metais jis sumažėjo net **5 966** apsilankymais. Tačiau palyginus knygų išdavimą tuo pačiu laikotarpiu kaimo filialuose, išdavimas 2012 metais padidėjo **629** vienetais. 2011 metais knygų buvo išduota 112 007 vnt., o 2012 metais – 112 636 vnt.

Bibliotekos kaimo filialuose 2011 metais buvo sutelkta **23,4** proc. kaimiškose vietovėse gyvenančių žmonių. 2012 metais sutelktumas išaugo iki **25,7** procento.

Skuodo savivaldybės viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose vyksta įvairūs renginiai. Pagrindinės renginių formos: susitikimai su rašytojais, literatūrinės popietės, poezijos šventės, knygų pristatymai, kūrybos skaitymai, literatūros ir tautodailininkų kūrybos darbų parodos. Taip pat Bibliotekoje ir jos filialuose vyksta įvairios parodos.

5 lentelė. Renginių ir parodų skaičiaus palyginimas 2011 ir 2012 metais

Eil. Nr.	Bibliotekos skyrius/filialas	Renginiai			Parodos		
		2011 metai	2012 metai	Skirtumas	2011 metai	2012 metai	Skirtumas
1.	Vaikų literatūros skyrius	136	220	+84	80	58	-22
2.	Miesto filialas	33	29	-4	17	16	-1
3.	Kaimo filialai	494	473	-21	326	277	-49
4.	**Iš viso**	**663**	**722**	**+59**	**423**	**351**	**-72**

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bibliotekos veiklos ataskaitų duomenis

Kaip matome iš lentelės duomenų, 2012 m. įvyko 59 renginiais daugiau nei 2011 m., o parodų skaičius 2012 m. sumažėjo 72 parodomis, palyginus su 2011 metais. Bibliotekos direktoriaus 2013 m. rugpjūčio 30 d. rašte „Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos renginių plano 2013 m. vykdymas“ Nr. R2-167 teigiama, kad Savivaldybė 2013 m. visiškai neskyrė lėšų renginiams, nėra galimybės pasikviesti žinomų rašytojų, poetų, literatų, aktorių ir kitų žymių žmonių. Tad neįvyks daug planuotų renginių.

Iš Savivaldybės administracijos Finansų bei Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos skyrių specialistų buvo paprašyta duomenų apie Bibliotekos finansavimą.

6 lentelė. Finansavimas, tūkst. Lt

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Metai			2012 ir 2013 m. palyginimas
		2011	2012	2013 (planas)	
1.	Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	935,96	834,9	890,11	+55,21
2.	Prekės ir paslaugos	152,77	145,8	138,56	-7,24
2.1.	*Ryšių paslaugos*	*24,2*	*24*	*25,53*	*+1,53*
2.2.	*Transporto išlaikymas*	*9,5*	*9,3*	*7,48*	*-1,82*
2.3.	*Spaudiniai*	*38*	*30*	*45*	*+15*
2.4.	*Kitos prekės (renginiams ir kt.)*	*15,88*	*19,7*	*12,47*	*-7,23*
2.5.	*Komandiruotės*	*1,33*	*1,1*	*1,2*	*+0,1*
2.6.	*Kvalifikacijos kėlimas*	*1,55*	*0,3*	*0,5*	*+0,2*
2.7.	*Komunalinės paslaugos*	*50,78*	*51,9*	*37,27*	*-14,63*
2.8.	*Kitos paslaugos (renginiams ir kt.)*	*11,53*	*9,5*	*9,11*	*-0,39*
3.	Kitos išlaidos	4,3	-	-	-
4.	Socialinės išmokos (pašalpos)	0,23	1,3	0	-1,3
	Iš viso išlaidoms (1+2+3+4)	**1 093,26**	**982**	**1 023,67**	**+46,67**
5.	Turtui įsigyti	45,9	20	10	-10
	Iš viso išlaidoms ir turtui	**1 139,16**	**1 002**	**1 038,67**	**+36,67**

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bibliotekos Biudžeto sąmatos įvykdymo 2011 ir 2012 m. ataskaitų duomenis bei Savivaldybės Kultūros ir turizmo, sporto, jaunimo ir bendruomenių veiklos aktyvinimo programos Nr. 3 2013 m. asignavimų projekto duomenis

Bibliotekos finansavimas Savivaldybės biudžeto lėšomis 2013 m. **padidėjo** 36,67 tūkst. Lt, palyginus su 2012 metais. *Darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui* lėšos padidėjo 55,21 tūkst. Lt, *Prekėms ir paslaugoms* įsigyti lėšos sumažėjo 7,24 tūkst. Lt, *Turtui (knygoms)* įsigyti lėšos sumažėjo 10 tūkst. Lt.

2012 ir 2013 metais knygoms įsigyti LR Kultūros ministerija skyrė Bibliotekai po 45,5 tūkst. Lt., 2011 metais buvo skirta 22,5 tūkst. Lt.

Renginių organizavimui lėšos yra skiriamos iš *Kitų prekių* ir *Kitų paslaugų* išlaidų eilučių. Šios lėšos 2013 m. sumažėjo **7,62** tūkst. Lt: 2012 m. buvo **29,2** tūkst. Lt, o 2013 m. – **21,58** tūkst. Lt. Tačiau negalima teigti, kad lėšų visai nebuvo skirta.

7 lentelė. Veiklos rodiklių planavimas ir įvykdymas

Eil. Nr.	Planuojami veiklos rodikliai	Planuojama 2012 m.	Planuojamas skirtumas, lyginant su 2011 m.	Įvykdyta 2012 m.	Faktinis skirtumas, lyginant su 2011 m.	Planuojama 2013 m.	Planuojamas skirtumas, lyginant su 2012 m.
1.	Gyventojų sutelkimas, proc.	29,9	+1	27,8	-1,1	28,3	+0,5
2.	Bendras vartotojų skaičius	6 600	+30	6 093	-477	6 200	+107
3.	Suaugusių vartotojų skaičius	4 800	+9	4 501	-290	4 550	+49
4.	Vaikų vartotojų skaičius	1 800	+21	1 592	-187	1 650	+58
5.	Bendras lankytojų skaičius	118 870	+500	114 316	-4 054	115 000	+684
6.	Suaugusių lankytojų skaičius	76 440	+199	73 035	-3 206	73 100	+65
7.	Vaikų lankytojų skaičius	42 430	+301	41 281	-848	41 350	+69
8.	Kompiuterių/interneto vartotojų skaičius	3 380	+51	2 470	-859	2 500	+30
9.	Bendra spaudinių išduotis	202 130	+100	194 405	-7 625	194 505	+100
10.	Spaudinių išduotis suaugusiems vartotojams	158 600	+71	156 135	-2 394	156 200	+65
11.	Spaudinių išduotis vaikams	43 530	+29	38 270	-5 231	38 305	+35
12.	Spaudinių išduotis į namus	92 730	+50	90 387	-2 293	90 442	+55
13.	Spaudinių išduotis vietoje	109 400	+50	104 018	-5 332	104 073	+55
14.	Grožinės literatūros išduotis	52 920	+50	50 406	-2 464	50 456	+50
15.	Šakinės literatūros išduotis	149 210	+50	143 999	-5 161	144 054	+55
16.	Periodinių leidinių išduotis	136 000	+11	133 186	-2 803	133 200	+14
17.	Dokumentų gavimas	5 400	-2 946	5 222	-3124	5 120	-102
18.	Knygų gavimas	5 398	-131	5 087	-442	4 985	-102
19.	Periodinių leidinių gavimas	100	+1	106	+7	102	-4
20.	Dokumentų nurašymas	5 800	-18 855	14 436	-10 219	6 000	-8 436
21.	Knygų nurašymas	5 800	+167	14 031	+8 398	6 000	-8 031
22.	Fondo dydis	359 574	-400	234 358	-125 616	233 478	-880
23.	Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius	121	0	158	+37	158	0
24.	Neregių ir silpnaregių vartotojų skaičius	4	0	4	0	4	0
25.	Interneto vartotojų skaičius	3 400	+71	55 094	+51 765	55 100	+6
26.	Bendras renginių skaičius	560	-103	722	+59	520	-202
27.	Bendras žodinių renginių skaičius	280	+40	191	-49	180	-11
28.	Bendras vaizdinių renginių skaičius	280	-143	351	-72	340	-11
29.	Straipsniai ir žinutės spaudoje	70	+1	77	+8	90	+13
30.	Gautų informacinių užklausų skaičius	12 700	+14	13 202	+516	13 260	+58
31.	Įvykdytų informacinių užklausų skaičius	12 700	+14	13 109	+423	13 260	+151
32.	El. priemonėmis gautų informacinių užklausų skaičius	230	+28	164	-38	184	+20
33.	Atsakytų el. priemonėmis gautų užklausų skaičius	230	+28	164	-38	170	+6
34.	Pakėlę kvalifikaciją darbuotojai	38				40	+2
35.	Planuojamas fondų patikrinimas	7				8	+1

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bibliotekos veiklos ataskaitų duomenis

Iš lentelės duomenų matome, kad faktiniai veiklos rodikliai žymiai skiriasi nuo planuojamų. Sudarant Bibliotekos veiklos planus būtina labiau išanalizuoti esamą padėtį ir realiai suplanuoti ateinančių metų veiklos rodiklius.

3.2. Veiklos problemos

Atliekant išankstinį tyrimą nustatytos Bibliotekos veiklos problemos ekonomiškumo, efektyvumo bei rezultatyvumo požiūriu.

Ekonomiškumo požiūriu siekta atsakyti į klausimą „Ar pasirinkti geriausiai tinkantys ir mažiausiai kainuojantys ištekliai Bibliotekos tikslui – organizuoti Savivaldybės teritorijos gyventojų bibliotekinį ir informacinį aptarnavimą – įgyvendinti?“

Gyventojų skaičius Skuodo rajone mažėja, mažėja ir mokinių skaičius mokyklose. Lenkimų miestelyje, Aleksandrijos ir Šačių kaimuose veikia Viešosios bibliotekos filialai ir pagrindinių mokyklų bibliotekos. Būtina įvertinti bibliotekinio ir informacinio aptarnavimo kaštus kaimo vietovėse.

Efektyvumo požiūriu buvo siekta atsakyti į klausimą „Ar pasiektas geriausias santykis tarp suteiktų paslaugų ir joms panaudotų išteklių?“

Nepasiektas geriausias santykis tarp suteiktų paslaugų ir panaudotų išteklių, nes mažėjant Bibliotekos lankytojų, vartotojų, spaudinių išdavimo bei renginių skaičiui, lėšų poreikis nemažėja.

Rezultatyvumo požiūriu buvo siekta atsakyti į klausimą „Ar įvykdomi Bibliotekos planai? Ar pasiekti tikslai?“

Bibliotekos planai yra neįvykdomi. Darytina prielaida, kad Bibliotekos planai rengiami netinkamai. Planuojami per aukšti, neįgyvendinami rodikliai.

Nuspręsta atlikti Bibliotekos veiklos pagrindinį tyrimą (auditą). Atsižvelgiant į Savivaldybės tarybos narių pastebėjimus bei išankstinio tyrimo rezultatus, nustatyta audito problema: **neefektyvi Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos kaimo filialų veikla.**

Atlikus auditą tikimasi, kad bus pateikti pasiūlymai dėl efektyvesnės Bibliotekos kaimo filialų veiklos, sutaupant Savivaldybės biudžeto lėšas.

3.3. Pagrindinis tyrimas

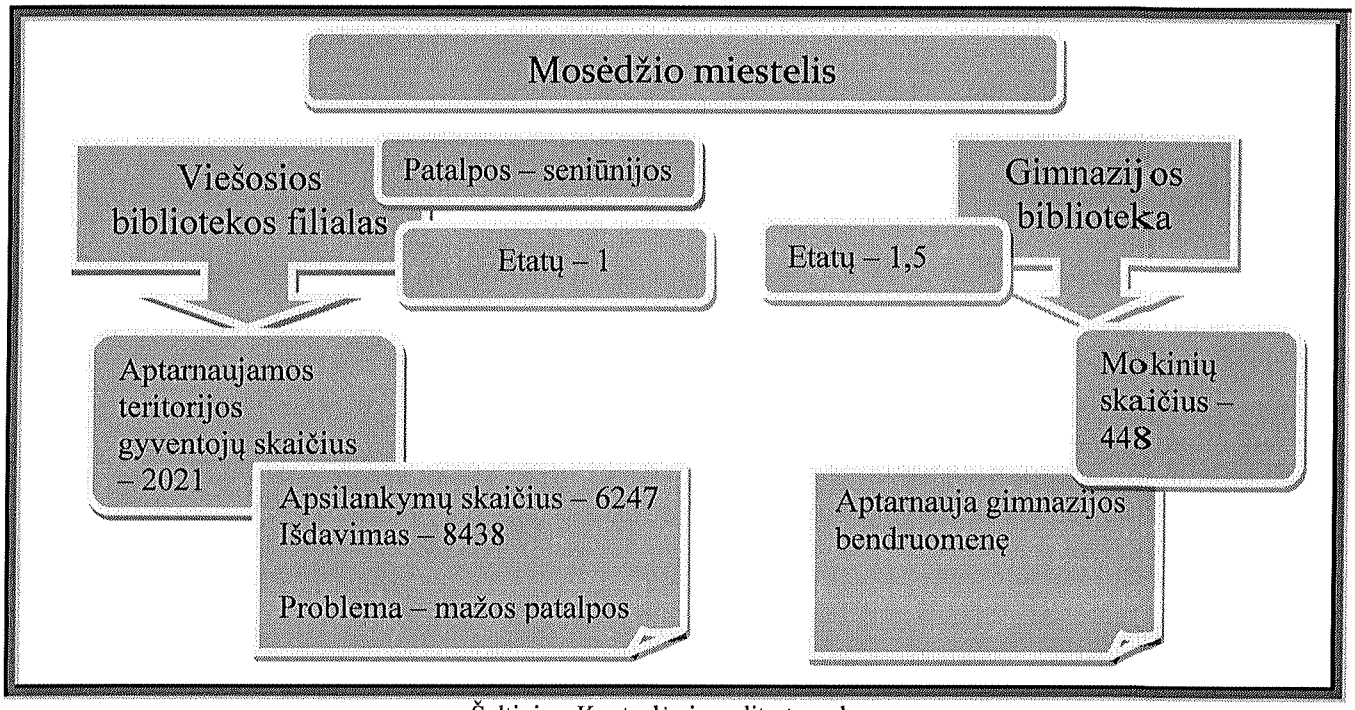
Siekiant pateikti rekomendacijas dėl Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos kaimo filialų veiklos efektyvumo užtikrinimo, buvo atliktas Bibliotekos veiklos auditas, didžiausią dėmesį skiriant Bibliotekos kaimo filialų veiklai.

Skuodo rajone veikia **18** Bibliotekos kaimo filialų. Mosėdžio bei Ylakių miesteliuose veikia ir Viešosios bibliotekos filialai, ir gimnazijų bibliotekos. Barstyčių miestelyje veikia ir Viešosios bibliotekos filialas, ir vidurinės mokyklos filialas. Lenkimų miestelyje, Aleksandrijos ir Šačių kaimuose veikia Viešosios bibliotekos filialai ir pagrindinių mokyklų bibliotekos.

Pagal Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą (Žin., Nr. 1995, Nr. 51-1245; 2000, Nr. 43-1223), vienas bibliotekos filialas paprastai steigiamas vidutiniškai **700–800** gyventojų. Taip pat įstatymas numato, kad Savivaldybės viešoji biblioteka Savivaldybės tarybos sprendimu gali aptarnauti kaimo pradinę ar pagrindinę mokyklą. Tokiu atveju Savivaldybės viešoji biblioteka ir mokykla turėtų sudaryti jungtinės veiklos (asociacijos) sutartį. Minėtas įstatymas nenumato galimybės Viešajai bibliotekai aptarnauti vidurinės mokyklos ar gimnazijos. Šiose ugdymo įstaigose turi veikti atskira mokyklos biblioteka.

Toliau išanalizuotos kiekvienos kaimo vietovės Bibliotekos efektyvesnės veiklos ir kaštų taupymo galimybės.

1 pav. Informacija apie bibliotekų veiklą Mosėdžio miestelyje (2012 m. duomenys)

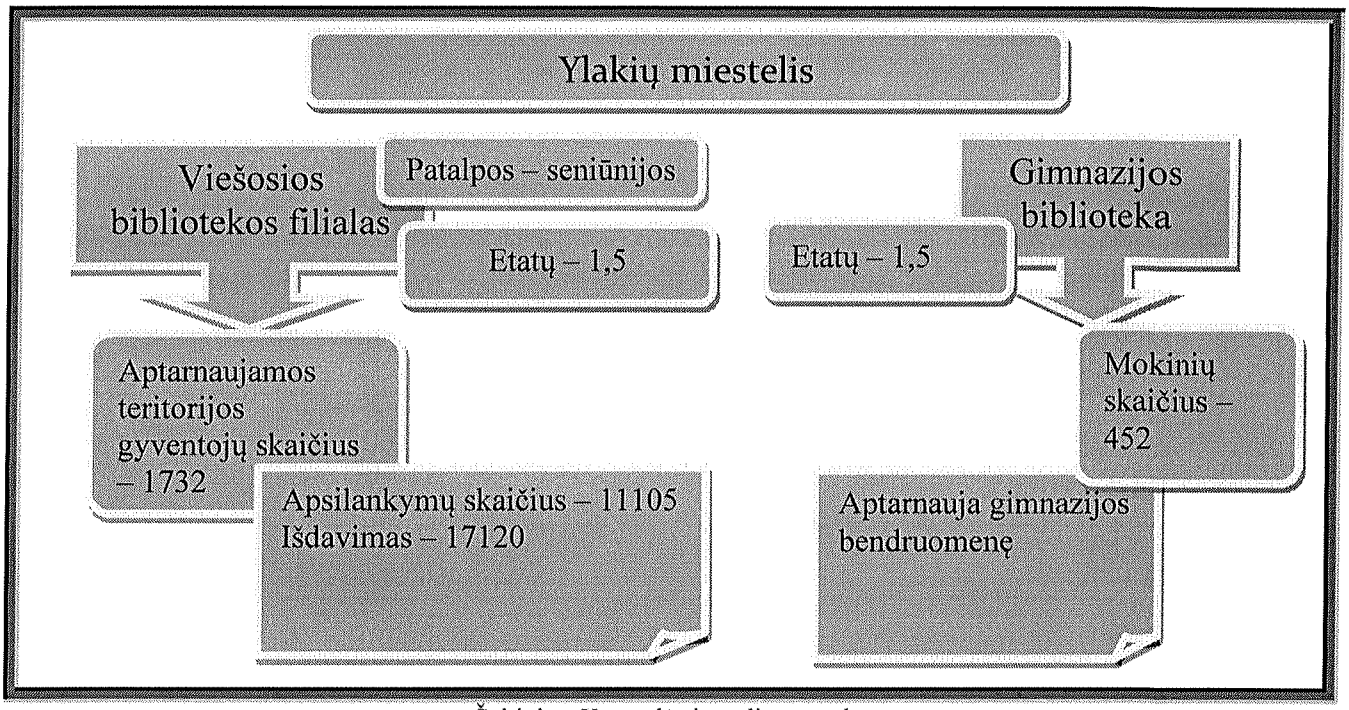


Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba

Apibendrinimas. Viešosios bibliotekos veikla Mosėdžio miestelyje yra aktyvi, didelis lankytojų skaičius. Tačiau esant dideliam Bibliotekos aptarnaujamos teritorijos gyventojų skaičiui, Bibliotekai yra reikalingos didesnės patalpos.

Gimnazijos biblioteka privalo veikti pagal LR Bibliotekų įstatymą.

2 pav. Informacija apie bibliotekų veiklą Ylakių miestelyje (2012 m. duomenys)

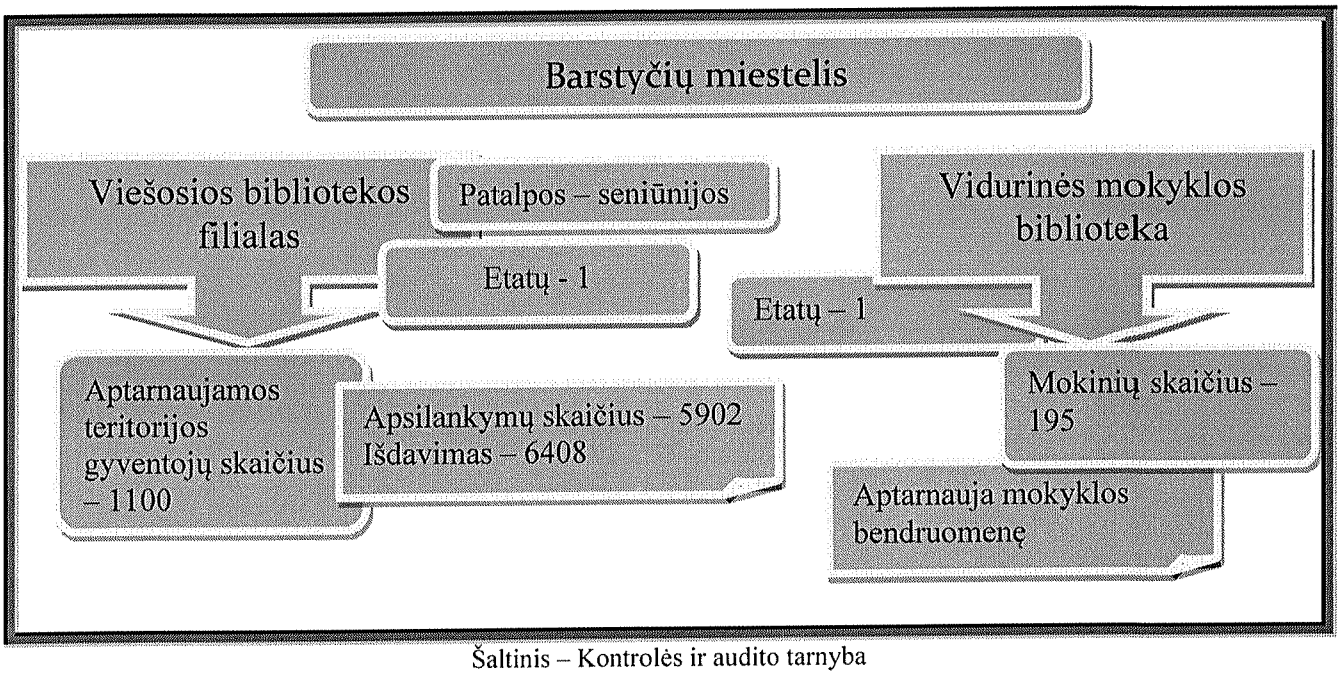


Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba

Apibendrinimas. Viešosios bibliotekos veikla Ylakių miestelyje yra aktyvi, ypač didelis lankytojų skaičius. Biblioteka turi pakankamai dideles patalpas, turi puikias sąlygas renginių organizavimui ir lankytojų aptarnavimui.

Gimnazijos biblioteka privalo veikti pagal LR Bibliotekų įstatymą.

3 pav. Informacija apie bibliotekų veiklą Barstyčių miestelyje (2012 m. duomenys)

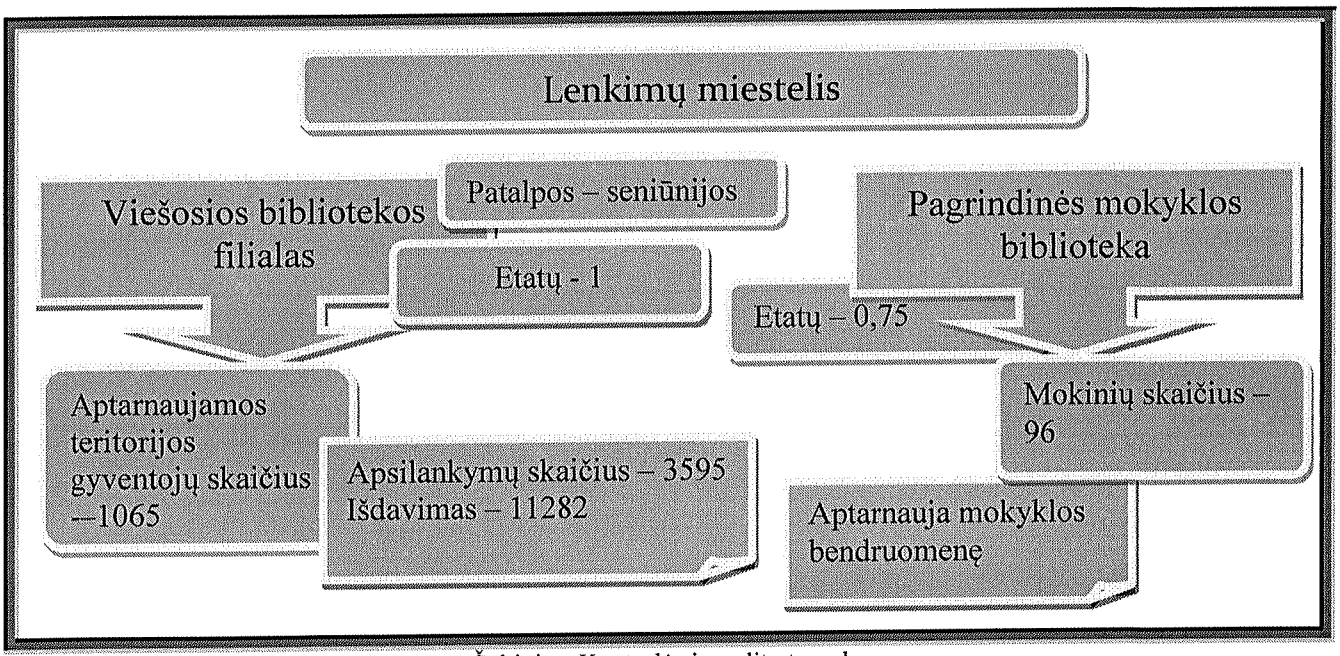


Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba

Apibendrinimas. Viešosios bibliotekos veikla Barstyčių miestelyje yra aktyvi, nemažas lankytojų skaičius. Palyginus su 2011 metais, 2012 metais apsilankymų skaičius Bibliotekoje sumažėjo 200 lankytojų, išdavimų skaičius – 1414 vnt.

Mokyklos biblioteka privalo veikti pagal LR Bibliotekų įstatymą.

4 pav. Informacija apie bibliotekų veiklą Lenkimų miestelyje (2012 m. duomenys)



Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba

Apibendrinimas. Įvertinus Bibliotekos Lenkimų filialo veiklą ir atsižvelgus į tai, kad Lenkimų miestelyje veikia atskira mokyklos biblioteka, galima teigti, kad bibliotekų veikla Lenkimų miestelyje nėra efektyvi. Turėtų būti siekiama, kad mažesniais kaštais būtų suteikiamos tos pačios apimties bibliotekų paslaugos.

Nėra privaloma, kad pagrindinėje mokykloje veiktų mokyklos biblioteka, LR Bibliotekų įstatymas numato, kad Savivaldybės viešoji biblioteka Savivaldybės tarybos sprendimu gali aptarnauti kaimo pagrindinę mokyklą. Žemiau pateikti skaičiavimai dėl kaštų ekonomijos.

8 lentelė. Lėšų sutaupymo galimybės Lenkimų miestelyje

Eil. Nr.	Biblioteka	Suma, Lt	Komentaras
1.	Viešosios bibliotekos Lenkimų filialo bibliotekininko darbo vietos kaštai per metus	22 243	Viešosios bibliotekos Lenkimų filialo panaikinimas nėra įmanomas teisiškai, nes LR Bibliotekų įstatymas numato, kad vienas bibliotekos filialas paprastai steigiamas vidutiniškai 700–800 gyventojų. Lenkimų filialas aptarnauja daugiau nei 1000 gyventojų, o be to, filiale vyksta daug renginių, vartotojų skaičius ir knygų išdavimo skaičius yra stabilus ir net didėjantis. *Pastaba. Bibliotekininkui atlyginimas mokamas iš Savivaldybės biudžeto lėšų.*
2.	Lenkimų Simono Daukanto pagrindinės mokyklos bibliotekininko darbo vietos kaštai per metus	13 662	Yra galimybė panaikinti mokyklos biblioteką ir Savivaldybės tarybos sprendimu perduoti aptarnavimą Viešajai bibliotekai. *Pastaba. Bibliotekininkui atlyginimas mokamas iš valstybinėms funkcijoms atlikti skirtų lėšų (mokinio krepšelio finansavimas).*

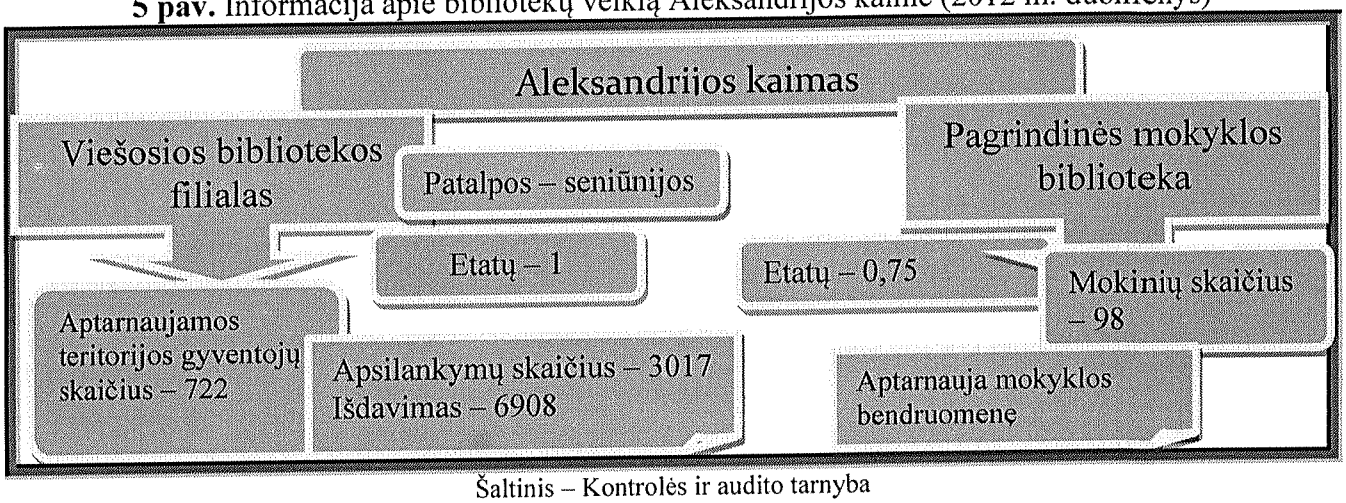
Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba

Teisiškai ir techniškai yra įmanoma panaikinti mokyklos biblioteką ir perduoti aptarnavimo funkciją Skuodo savivaldybės viešajai bibliotekai. Patalpos Lenkimų seniūnijoje yra renovuotos, patalpų plotas pakankamas, sutilptų ir mokyklos bibliotekos knygų fondas. Prieinamumas mokyklos bendruomenės nariams būtų labai geras, nes seniūnija yra šalia mokyklos.

Sutaupytos mokinio krepšelio lėšos galėtų būti panaudotos kitoms svarbioms mokymo reikmėms tenkinti.

Gali būti, kad Viešajai bibliotekai perėmus mokyklos aptarnavimo funkciją, atsirastų poreikis įsteigti papildomą bibliotekininko etatą.

5 pav. Informacija apie bibliotekų veiklą Aleksandrijos kaime (2012 m. duomenys)



Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba

Apibendrinimas. Įvertinus Bibliotekos Aleksandrijos filialo veiklą ir atsižvelgus į tai, kad Aleksandrijos kaime veikia atskira mokyklos biblioteka, galima teigti, kad bibliotekų veikla toje vietovėje nėra efektyvi. Turėtų būti siekiama, kad mažesniais kaštais būtų suteikiamos tos pačios apimties bibliotekų paslaugos.

Nėra privaloma, kad pagrindinėje mokykloje veiktų mokyklos biblioteka, LR Bibliotekų įstatymas numato, kad Savivaldybės viešoji biblioteka Savivaldybės tarybos sprendimu gali aptarnauti kaimo pagrindinę mokyklą. Žemiau pateikti skaičiavimai dėl kaštų ekonomijos.

9 lentelė. Lėšų sutaupymo galimybės Aleksandrijos kaime

Eil. Nr.	Biblioteka	Suma, Lt	Komentaras
1.	Viešosios bibliotekos Aleksandrijos filialo bibliotekininko darbo vietos kaštai per metus	22 243	Viešosios bibliotekos Aleksandrijos filialo panaikinimas yra įmanomas teisiškai, tačiau tai nebūtų paranku dėl to, kad Aleksandrija yra seniūnijos centras, gyventojų susitelkimo centras, filialo patalpos yra seniūnijoje, pačiame kaimo centre. *Pastaba. Bibliotekininkui atlyginimas mokamas iš Savivaldybės biudžeto lėšų.*
2.	Aleksandrijos pagrindinės mokyklos bibliotekininko darbo vietos kaštai per metus	17 833	Yra galimybė panaikinti mokyklos biblioteką ir perduoti aptarnavimą Viešajai bibliotekai. *Pastaba. Bibliotekininkui atlyginimas mokamas iš valstybinėms funkcijoms atlikti skirtų lėšų (mokinio krepšelio finansavimas).*

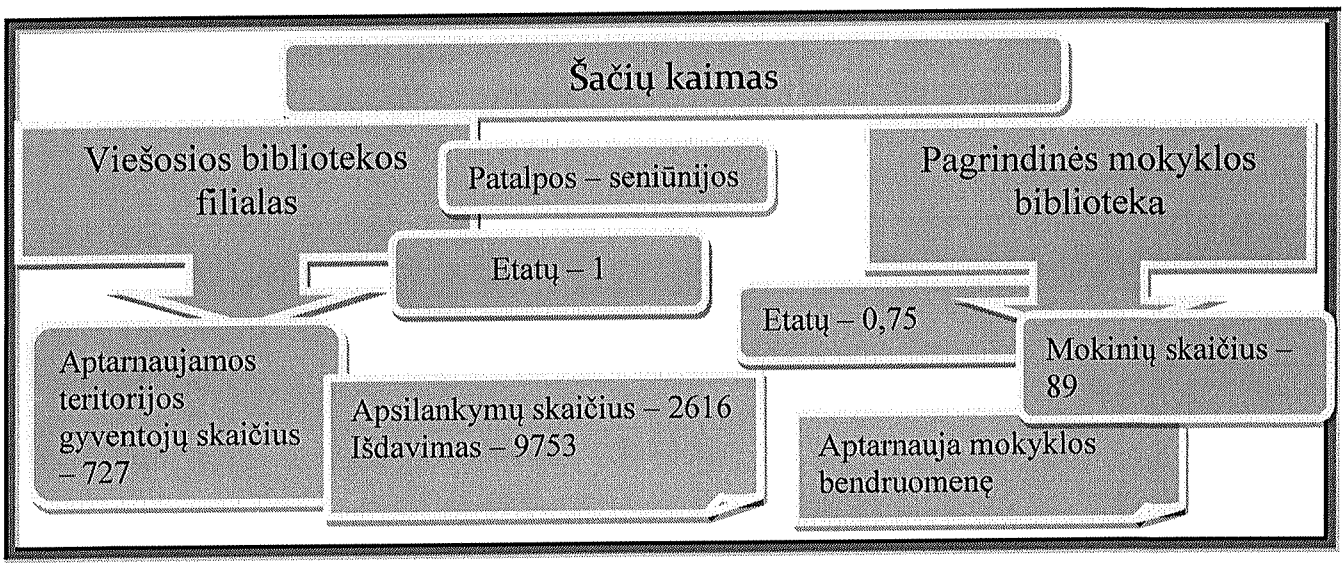
Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba

Teisiškai ir techniškai yra įmanoma panaikinti mokyklos biblioteką ir perduoti aptarnavimą Skuodo savivaldybės viešajai bibliotekai. Patalpos Aleksandrijos seniūnijoje yra jaukios, suremontuotos. Jos nėra ypač didelės, tačiau sutilptų ir mokyklos bibliotekos knygų fondas. Prieinamumas mokyklos bendruomenės nariams būtų geras, nes seniūnija yra netoli mokyklos.

Sutaupytos mokinio krepšelio lėšos galėtų būti panaudotos kitoms svarbioms mokymo reikmėms tenkinti.

Gali būti, kad Viešajai bibliotekai perėmus mokyklos aptarnavimą, atsirastų poreikis įsteigti papildomą bibliotekininko etatą.

6 pav. Informacija apie bibliotekų veiklą Šačių kaime (2012 m. duomenys)



Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba

Apibendrinimas. Įvertinus Bibliotekos Šačių filialo veiklą ir atsižvelgus į tai, kad Šačių kaime veikia atskira mokyklos biblioteka, galima teigti, kad bibliotekų veikla toje vietovėje nėra efektyvi. Turėtų būti siekiama, kad mažesniais kaštais būtų suteikiamos tos pačios apimties bibliotekų paslaugos.

Nėra privaloma, kad pagrindinėje mokykloje veiktų mokyklos biblioteka, LR Bibliotekų įstatymas numato, kad Savivaldybės viešoji biblioteka Savivaldybės tarybos sprendimu gali aptarnauti kaimo pagrindinę mokyklą. Žemiau pateikti skaičiavimai dėl kaštų ekonomijos.

10 lentelė. Lėšų sutaupymo galimybės Šačių kaime

Eil. Nr.	Biblioteka	Suma, Lt	Komentaras
1.	Viešosios bibliotekos Šačių filialo bibliotekininko darbo vietos kaštai per metus	22 243	Viešosios bibliotekos Šačių filialo panaikinimas yra įmanomas teisiškai, tačiau tai nebūtų paranku dėl to, kad Šatės yra seniūnijos centras, gyventojų susitelkimo centras, filialo patalpos yra seniūnijoje, pačiame kaimo centre. *Pastaba. Bibliotekininkui atlyginimas mokamas iš Savivaldybės biudžeto lėšų.*
2.	Šačių pagrindinės mokyklos bibliotekininko darbo vietos kaštai per metus	17 258	Yra galimybė panaikinti mokyklos biblioteką ir perduoti aptarnavimą Viešajai bibliotekai. *Pastaba. Bibliotekininkui atlyginimas mokamas iš valstybinėms funkcijoms atlikti skirtų lėšų (mokinio krepšelio finansavimas).*

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba

Teisiškai ir techniškai yra įmanoma panaikinti mokyklos biblioteką ir perduoti aptarnavimą Skuodo savivaldybės viešajai bibliotekai. Patalpos Šačių seniūnijoje yra remontuojamos. Jos yra pakankamai didelės, sutilptų ir mokyklos bibliotekos knygų fondas. Prieinamumas mokyklos bendruomenės nariams būtų geras, nes seniūnija yra netoli mokyklos.

Sutaupytos mokinio krepšelio lėšos galėtų būti panaudotos kitoms svarbioms mokymo reikmėms tenkinti.

Gali būti, kad Viešajai bibliotekai perėmus mokyklos aptarnavimą, atsirastų poreikis įsteigti papildomą bibliotekininko etatą.

Toliau apžvelgiama Bibliotekos kaimo filialų veikla tose vietovėse, kur nėra ugdymo įstaigos. (Daukšiuose veikia Lenkimų Simono Daukanto pagrindinės mokyklos Daukšių pagrindinio ugdymo skyrius). Daukšiuose mokyklą aptarnauja Viešoji biblioteka.

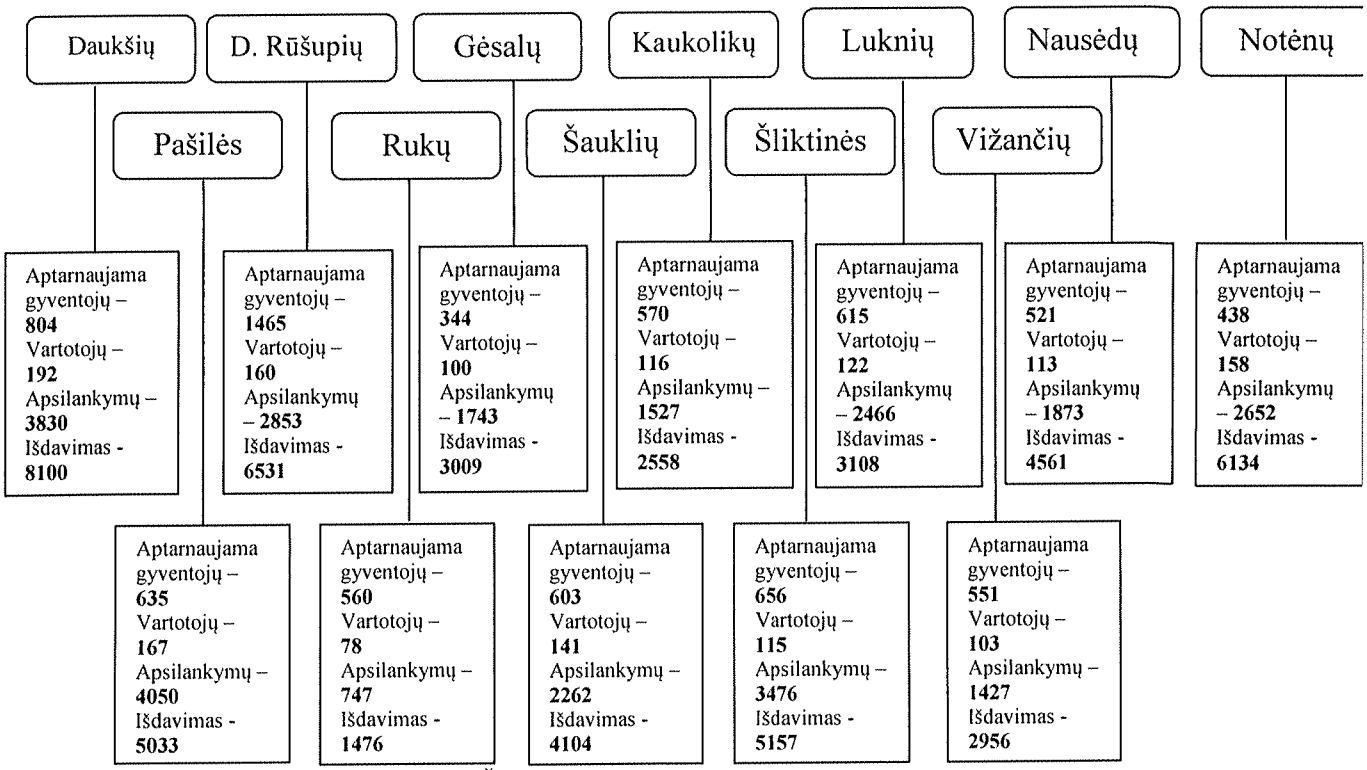
Kaimo vietovės, kuriose nėra mokyklos ir veikia tik Viešosios bibliotekos filialas: Daukšiai, Didieji Rūšupiai, Gėsalai, Kaukolikai, Luknės, Nausėdai, Notėnai, Pašilė, Rukai, Šaukliai, Šliktinė, Vižančiai.

Išvardinti Bibliotekos kaimo filialai vidutiniškai per metus aptarnauja po 130 vartotojų, vidutinis gyventojų apsilankymų Bibliotekoje skaičius yra 2 408 gyventojai per metus. Per metus vidutiniškai išduodamos 4 394 knygos.

Pažymėtina, kad palyginus 2011 ir 2012 metus, ypač sumažėjo Bibliotekos vartotojų apsilankymų skaičius Daukšių (-1884), Notėnų (-618), Vižančių (-621), Pašilės (-501), Kaukolikų (-

496), Šauklių (-357) filialuose. Taip pat minėtuose filialuose (išskyrus Kaukolikų filialą) sumažėjo ir knygų išdavimas.

7 pav. Informacija apie Bibliotekos kaimo filialų veiklą (2012 m. duomenys)



Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba

Svarbu, kad kai kurių Bibliotekos kaimo filialų aptarnaujamos teritorijos gyventojų skaičius yra ypač mažas: Gėsalų – 344, Notėnų – 438, Nausėdų – 521, Vižančių – 551, Rukų – 560, Kaukolikų – 570, Šauklių – 603, Luknių – 615, Pašilės – 635, Šliktinės - 656 gyventojai. Vadovaujantis LR Bibliotekų įstatymu (Žin., Nr. 1995, Nr. 51-1245; 2000, Nr. 43-1223), vienas bibliotekos filialas paprastai steigiamas vidutiniškai **700–800** gyventojų.

Vertinant kiekybiškai, Bibliotekos kaimo filialų veikla nėra rezultatyvi ir efektyvi dėl mažo gyventojų skaičiaus kaimuose, dėl vis mažėjančio Bibliotekos vartotojų skaičiaus. Panaikinus vieną ar kitą Bibliotekos kaimo filialą, būtų sutaupytos Savivaldybės biudžeto lėšos, kurios yra skirtos bibliotekininko darbo užmokesčiui, patalpų šildymui, knygų fondo atnaujinimui. Tačiau būtina atsižvelgti ir į kokybinius vertinimo kriterijus. Kai kaime nėra mokyklos, Biblioteka yra ta vieta, kur puoselėjama kultūra, skleidžiama informacija, kur kiekvienas gali pasinaudoti kompiuteriu su interneto prieiga, praleisti laisvalaikį, dalyvauti įvairiuose renginiuose ir užsiėmimuose. Naudojimasis visomis paslaugomis yra nemokamas ir prieinamas kiekvienam.

Kontrolės ir audito tarnybos kontrolierė Kristina Nikartienė

Susipažino:

Skuodo savivaldybės
viešosios bibliotekos direktorius Jonas Grušas

Audito ataskaitos
„Dėl Skuodo savivaldybės viešosios
bibliotekos veiklos vertinimo“
priedas

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas/Priemonės/ Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1.	Su Lenkimų Simono Daukanto, Aleksandrijos bei Šačių pagrindinių mokyklų vadovais aptarti mokyklos bibliotekų uždarymą ir aptarnavimo perdavimą Skuodo savivaldybės viešajai bibliotekai.	Skuodo rajono savivaldybės taryba	Su mokyklų vadovais apsvarstyti mokyklos bibliotekų uždarymo galimybes. Savivaldybės tarybos posėdyje svarstyti mokyklų aptarnavimo perdavimą Savivaldybės viešajai bibliotekai ir jungtinės veiklos (asociacijos) sutarties sudarymą.	2014-10-01
2.	Svarstyti galimybę sumažinti Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos struktūrinių padalinių – filialų skaičių ir keisti jų išdėstymą.	Skuodo rajono savivaldybės taryba	Savivaldybės tarybos posėdyje svarstyti Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos struktūrinių padalinių – filialų skaičiaus mažinimą ir jų išdėstymą.	2014-10-01

Kristina Nikartienė
2013-10-08